

Trda bilnica (*Festuca durinacula*) je ovčja bilnica podobna, nizka trava, ki je primerna za vlažne lege. Podobna ji je rdeča bilnica (*Festuca rubra*), ki je za travnike več vredna, kot ovčja bilnica. Spodaj ima rdečkaste blake.

Trstikasta bilnica (*Festuca arundinacea*) je visoka in trajna trava, ki sicer ne daje dobre kme, vendar pa je radi bogatih košenj dobra za vlažne lege.

Medena trava (*Holcus lanatus*) je visoka trava, ki raste najraje na vlažnih in mokrih travnikih ter daje bogate košnje, čeprav manj vredno krmno.

Razen trav se na travnikih nahajajo razne detelje in zelišča. Detelje zboljšujejo krmni pridelek in pomagajo travam do boljše rasti. Zato jih sejemo skupno s travami, da dobimo dobro rušo. Najbolj se ceni domača detelja, ki raste divja po naših travnikih. Samorastla travniška detelja je za napravo travnikov več vredna, kot njivska domača detelja, ker je večletna in proti mrazu popolnoma neobčutna. Njeno seme je drago in se težko dobi.

Svedska detelja je primerna za mokre lege in prenaša najhujši mraz brez škode.

Lucerna ali nemška detelja je le v gotovih slučajih na mestu za mešanje s travo. V poštev pride zlasti v južnih krajih, kjer domača detelja ne uspeva.

Esparzeta je pripravna za kamenite in suhe lege.

Nokota je dobra za travnike na suhih in revnih tleh. V mokrih tleh raste močvirna in kosmata nokota.

Bela detelja je najboljša za pašnike. Samorastla bela detelja je trajna, druga pa hitro izginja iz travnika. Proti suši je odporna in raste še prav dobro na peščenih tleh in suhih legah.

Hmeljna lucerna je dobra za suhe in slabe travnike in izvrstna za pašnike. Uspeva najbolje v gorkem in vlažnem podnebju.

Zajčja detelja ali ranjek uspeva celo na golem kamenju in je radi tega priporočljiva za laporna, apnena in peščena tla in suhe puste lege.

Razen že navedenih detelj se dobe na travnikih še razne druge detelje in grašice. Omenijo naj se ptičja grašica, travniški grahor ali travniški čistnik.

Na travnikih najdemo tudi veliko število manj vrednih zelišč, kakor kumina, rman, trpetec, mleč, baberna lica ali strašnice, kampanelico, grintavec itd. Navedena zelišča ne pomenijo mnogo, čeprav so nekatera zdravilna. Vsa druga zelišča prištevamo k plevelu, ker izsesavajo po nepotrebnem travniška tla in izpodrivajo koristne trave in detelje.

Travniška semena je kupovati čista in nepomešana. V mešanem semenu se nahajajo dostikrat celo plevelna semena. Semena navadno niso nikdar popolnoma čista; zato jih semenski trgovci označujejo z ozirom na čistost in kaljivost v odstotkih. Ako vpoštevamo oboje na ta način, da množimo čistost s kaljivostjo, dobili smo množek pa delimo s 100, tedaj izvedemo, kakšna je rabljivost dotičnega semena. Ako znaša n. pr. čistost semena 80 odstotkov, kaljivost pa 90 odstotkov, znaša rabljivost 80 krat 90 : 100, torej 72 odstotkov. Če se hočemo prepričati, ali je seme res čisto in kaljivo, ga moramo poslati na kmetijsko kemično preizkuševališče v Maribor ali v Ljubljano.

Začasne travnike kosimo po šest let, nato pa jih zopet preorjemo in predelamo v njive. Začasni travniki dajejo izvrstno krmno in bogatejšo košnjo, nego stalni travniki in to radi tega, ker jih napravljamo na obdelani in gnojeni zemlji. Za napravo začasnih travnikov je treba primernih detelj in trav. Trav se mora sejati več, kakor detelj. Deteljnega semena se vzame navadno ena tretjina, torej približno 33 odstotkov, druge dve tretjini pa primerne trave in detelje.

Izmed trav je sejati ponajveč takšne, ki trajajo po 4 do 6 let, kakor pasjo travo, lisičji rep, francosko pahovko itd. Te trave se razvijajo pozno in dajejo šele v drugem letu popoln pridelek. Zategadelj je pričešati tudi takšne trave, ki že v prvem letu dajejo dobre košnje, kakor laško ljuljko in angleško ljuljko. Ker imenovane trave kmalu zginevajo, jih je sejati v manjši meri, k večjemu 5 do 10 odstotkov. Ako bi teh trav ne sejali, bi imeli sprva gosto, pozneje pa redko rušo.

Prav tako izbiramo primerne detelje, ki morajo biti po večini večletne. Če sejemo tretjino vseh detelj, se naj vzame polovica dveletnih in polovica večletnih. To se ravna po podnebju in po legah. Večletne mešanice se morajo sejati gosteje in se mora za takšno setev vzeti polovico več semena, kakor za čisto setev. Za oral je treba približno 10 kg deteljnega in 40 kg travnega semena.

Ivan Štampar, ekonom graščine Ormož.

Politični ogled.

DRŽAVA SHS.

Vlada je sklenila Radiča takoj zapreti, ko se vrne ter ga soditi v Beogradu. S tem bi ga rada ustrašila, da se ne bi vrnil in da bi v njegovi odsotnosti imela proste roke na Hrvaškem, kjer upa s pomočjo enega dela hrvaške gospode razbiti in preokreniti politično stališče širokih mas.

Pomožno delo za po povodnji prizadete kraje je vlada odstopila »Rdečemu križu«, kateremu bo pomagal poslanski odbor. Od Jugoslovanskega kluba je v tem odboru poslanec Sušnik.

Pristaši pokojnega Protiča so v Beogradu zborovali in sklenili, nadaljevati s pokretom neodvisne radikalne stranke ter izdati svoj list z ozirom na razdrapane razmere v radikalnem klubu.

Seje skupščine so odgodene in se bodo najbrž začele še le po pravoslavnem novem letu okrog 16. januarja.

VOLITVE V GRČIJI

V nedeljo so se nepričakovano mirno izvedle volitve v Grčiji, pri katerih so dosegli pristaiši bivšega vladnega predsednika Venizelosa velike uspehe.

RAZMERJE MED NEMCIJO IN FRANCIJO

Se je precej zboljšalo, ko je nastopil nemško vladno državni kancler Marx. Nemški kancler je Franciji sporočil, da želi začeti z njo resna pogajanja in imenovati za Pariz poslanca. Francoska vlada pogajanj ne odklanja in je očitno veliko mehkejša, kakor preje. Pogajanja bi se tikala upostavitve gospodarskega stanja v Porenju in Poruhrju, kjer pa francosko-belgijska okupacija v eni ali drugi obliki ostane, dokler se reparacijsko vprašanje ne reši v celoti. Francija tudi ne bo podpirala separatističnega gibanja v Porenju, je pa zato, da dežela dobi svoj avtonomni statut in hoče imeti svojo mejo zavarovano proti morebitnemu napadu. — Francoski pogoji niso nesporeljivi, seveda so v marsikaterem oziru težki. Zlasti se Nemčija upira obnovitvi delovanja mednarodne kontrolne komisije nad Nemčijo. Nekateri mislijo, da hoče Francija skleniti z Nemčijo ugoden dogovor, da postavi morebitno vladno MacDonald-Lloyd George pred gotova dejstva. Drugi pa menijo, da vodi Poincareja ravno ozirom na izpremenjeno smer v Angliji do večje dobrohotnosti napram Nemčiji.

CELO RUMUNJA PRIZNAVA RUSIJO

Listi iz Bukarešte poročajo, da je rumunska vlada predlagala ruski sovjetski vladi sporazumno konferenco na Dunaju, kamor naj bi obe vladi odposlali svoje zastopnike. Ruska vlada je predlog Rumunske odobrila in avstrijsko vlado poprašala za dovoljenje takega sestanka. Rumunska je pripravljena obnoviti diplomatske zveze z Rusijo. Za pogoj obnove diplomatskih zvez pa stavi Rumunska zahtevo, da sovjetska vlada prizna aneksijo Besarabije od strani Rumunske.

Naše prireditve.

Sv. Jurij v Slov. gor. Bralno društvo »Edinost« priredi na Stefanovo, dne 26. t. m., ob treh popoldne lepo božično igro s petjem v treh dejanjih in petih živih slikah v prostorih g. Jožefa Krajncu.

Telovadno društvo Orel pri Sv. Benediktu v Slov. g. vprizori dne 26. t. m. to je na Stefanovo zanimivo igro: »Dimež.« Vabljeni vsi farani in tudi sosedje. Začetek ob treh popoldne. — Odbor.

Katoliško izobraževalno društvo na Polzeli priredi na praznik sv. Stefana dne 26. dec. igro Lurška pastirica zraven dvospev »krojač in čevljar« v prostorih g. Cizeja. Zateček točno ob pol 3. uri popoldne. Ker je čisti dobiček namenjen za nabavo novih knjig, se prijatelji pošteno zabave v ljudno vabijo. Odbor.

Dekliška zveza v Braslovcah ima v nedeljo, dne 23. decembra svoj redni občni zbor po večernicah v društveni sobi. Mladenke in žene prijateljsko vabljene.

DELAVCI PRI PROTIDELAVSKI STRANKI

Iz Ceršaka pri St. Ilju v Slov. gor. poročajo:

Cujte, g. urednik, naši ubogi fabriški delavci so organizirani pri demokratski stranki dr. Žerjave. Ali se ne smejte? Smejati se mora ves svet. Saj se celo krave v cellem St. Ilju smeji. Demokrat pa delavec, to je ravno tako kot ogenj in voda.

Demokratska stranka je meščanska stranka, stranka kapitalistov, krščenih judov, goljufov, bankirjev, izvoznicarjev, liberalnih odvetnikov in liberalnih učiteljev. Kako pridejo v to družbo ubogi delavci?

Demokratska stranka je velesrbska, ki hoče vse posrbiti, ki hoče in stremi po nadvladi Srbov, ki je ustvarila centralizem, ki podpira belgrijsko, goljufovo bando, ki izžema Slovence in jim piše kri, ki je zagrešila, da nem Slovincem tako slabo gre, ki hoče slovensko pleme uničiti. Kako pride v to družbo ubogi slovenski delavec?

Demokratska stranka je skoz in skoz liberalna, smeši katoliške duhovnike, grdi katoliško Cerkev, imenuje dobre kristjane klerikalce, farske podrepnike, tercijalke itd. itd. Demokratska stranka je protiverska stranka, hoče katheheta izgnati iz šole, dela za protiversko šolo, je proti svetosti in nerazdružnosti zakona. Kako grdo piše ta stranka v »Uniji« o papežu, o katoliških praznikih itd. Demokratska stranka dela za pravoslavno srbsko cerkev. Kako more biti katoliški delavec, ki hodi v cerkev in k spovedi, član te stranke?

Demokratska stranka je protidelavska stranka. Kdaj pa so bili bogati bankirji, izvoznicarji in advokati za uboge delavce? Demokratska stranka je neštevilnokrat dokazala, da je proti interesom delavcev. Ona je ustvarila zakon o zaščiti države. Po tem zakonu, ki so ga skovali demokrti, se ne sme delavec geniti, ne sme nikdar strajkati, če je še tako slabo plačan. Če ga tudi bogati fabrikant tako izkorišča, tiho mora biti, drugače ga zaprejo v kajho kot protidržaven element. Za sveto voljo božjo, kako more biti ubogi delavec pri tej stranki?

Demokratska stranka je nesreča za Jugoslavijo, zato je tudi nihče ne mara. Pri zadnjih volitvah je dobila v Sloveniji samo pol poslanca v Ljubljani. Zdaj pa v zadnjem času zapuščajo tudi meščani, trgovci v mestih in na deželi kar trumoma to stranko. Tudi učitelji gredo k radikalom. Nihče torej ne bo pri tej stranki, razen ubogi delavci v Ceršaku in njihov ubogi general. Pri zadnjih volitvah v Avstriji niso dobili demokrti niti enega poslanca. Cel svet jih zapuša. Samo ubogi delavci v Ceršaku se dajo od te stranke farbat. Delavec, ki je pri demokratski stranki, je podoben teletu, ki pristopi k mesarski zadrugi

ali kuri, ki drži z lisico, ali miši, ki drži z mačko, ali mački, ki drži s psom.

Naše pridne delavce v Ceršaku je na led spravil neki obskurni Hercog, o katerem vobče govorijo ljudje, da mu precej manjka, da ima zavreto kri. Ta Karlček je bil enkrat Orel, bil je pri krščanski Slovenski ljudski stranki, potem je bil Radičev, potem republikanec, zdaj pa je kraljevsko meščanski buržoazijski demokrat. Menja svoje mnenje kot žid svojo robo. Ni ga resno vzeti. Ubogi siromali, ki gredo temu človeku na limanice! Nekaj se jezi nad Zebotom in nad celim svetom in še nad par vasi navrh, pa ne ve zakaj. Hoče pač kljubovati kot kak čmerikav otrok. Karlček, boš že postal zopet ponižen! Bog ne pusti drevo rasti do neba. Samo rečemo ti: Zebot je najbolj priljubljen in najdelavnejši poslanec cele Jugoslavije, ki mu nisi ti vreden jermenov od čevljev odvezati. On je dobil pri zadnjih volitvah največ glasov v Sloveniji, če si ti siromaček ravno proti njemu delal.

MARIBORSKA POROTA.

Posilstvo.

Dne 12. decembra se je zagovarjal pred poroto 18-letni mesarski pomočnik Bonifacij Bohl iz Mladersnice radi hudodelstva posilstva. Ko se je vračala dne 12. sept. t. l. delavka Marija S. z dnine domov, sta jo povabila Bohl in njegov tovariš na kozarec vina v gostilno Pektar. Ko je S. odšla iz gostilne, je šel Bohl za njo ter jo v bližini njenega doma napadel. Zamašil je je usta in jo nato posilil. Po dejanju je zbežal z doma ter se dalje časa skrival. Sele dne 29. sept. so ga orožniki zasačili v Zg. Cmurku. Porotniki so vprašanje posilstva zanimali, naker je bil Bohl oproščen.

Zločin, odkrit po 12 letih.

Roza Trop je stala že pri jesenskem zasedanju pred porotniki, v svrhu natančnejše ugotovitve pa je bila takrat razprava preložena. Obtožena je, da je pred 12 leti dne 16. avgusta 1911 zažgala županu v Obrežu, g. Ivanu Ravšl, gospodarsko poslopje, ki je pogorelo do tal z živino in krmno vred. Dejanja je bil prvotno osumljen slaboumi Alogzij Kolarič, čegar sorodniki pa so takoj dokazali njegovo nedolžnost. O zadevi potem celih 12 let ni bilo slišati več besede. Dne 14. junija 1923 pa je Ana Dogša ovadila svojo sestro Roza Trop, da je ogenj pri Ravšlu ona zanelila iz maščevanja, ker je bil Ravšl kot župan v pravdi zaradi ločitve zakona z njenim možem Francem Tropom na moževi strani. Tropova je takrat tudi prosila svojo sestro, naj tega nikomur ne pove in Dogševa je v resnici molčala celih 12 let. Da pa je prišel zločin končno le na dan, je vzrok ta, da je prišlo med obema sestrama do prepira zaradi preužitka. Po izpovedi Ane Dogša je njena sestra Tropova zažgala gobo, jo zavila v papir in vrgla potem v podstrešje Ravšlovega gospodarskega poslopja, ki je takoj zgorelo. Pri pčnovni porotni obravnavi so vnovič zaslišane priče izpovedale za obdolženko obtežljivo, naker so jo porotniki spoznali za krivo. Senat jo je obsodil na osem let težke ječe.

Stara tatinska bratca

sta Friderik Godec iz Male Nedelje in Ivan Pistotnik iz Okonine. Bila sta že večkrat kaznovana, toda delamrznost in naklonjenost do tatvine ju še ni prešla. Do jeseni sta sedela v zaporu, toda amnestija ju je osvobodila. Komaj sta bila svobodna, sta že začela s starim rokodelstvom. V noči od 9. na 10. oktobra sta v Prebukovju ukradla posestniku Juriju Ajdu vola, ga odgnala v Krapino in ga tam prodala. Izkupiček sta kmalu porabila, pa sta radi tega zasnovala novo tatvino. V noči od 22. do 23. oktobra t. l. sta ukradla posestniku Francu Križan v Kokoričih v Ljutomerem okraju dve kobili, posestniku Josipu Heriču iz iste vasi sta pa izmaknila voz in opremo ter se nato odpeljala zopet proti Krapini, kjer sta pa bila aretirana. Na razpravi sta krivdo priznala, naker je bil obsojen Godec na 5, Pistotnik pa na 6 let ječe.

Nevarni tatovi

so pekovski pomočnik Ivan Straser iz Pobrežja, monter J. Fras iz Slov. Bistrice in Jakob Kidrič, že samji stari znanci sodišča, kjer so že večkrat sedeli. Jakob Kidrič je v poletju kot kaznenec pobegnil iz mariborske jetišnice in med tem časom izvršil več tatvin. Dne 4. septembra je pa vlomil z ostalima dvema tovarišema v stanovanje dvornega sodnega svetnika g. Fona, kjer so odnesli mnogo obleke in drugih stvari v vrednosti 200.000 kron. Blago so prodali, z izkupičkom pa veselo živeli, dokler jih ni zalotila roka pravice. Porotno sodišče je obsodilo Kidriča na 6, Frasa na 7 in Straserja na 5 let težke ječe.

Tedenske novice.

Shodi poslancev SLS. V nedeljo, dne 23. decembra, se vsi shodi poslancev SLS: Galicija po rani sv. maši; govori poslanec Krajnc. — Ponikva ob južni žel. ob pol deveti uri pri Pinterju; govori poslanec Vrečko. — Ojstrica na Koroškem po sv. opravi; govori poslanec Kugovnik.

Krajevne odbore SLS, katerim smo poslali koledar je Jugoslovanske kmetijske zveze za leto 1924 prosimo, da jih hitro razprodajo in pam denar po priloženih položnicah takoj pošljejo.

Dodatno k članku »Na agitacijo za naše časopisje« v zadnji številki našega lista priporočamo prav toplotno list »Naš dom«, ki je glasilo Prosvetne zveze v Mariboru in stane letno D 12.50. Vsa naša društva, vsi naši pristaiši, posebno še mladeniči in dekleta, naj naročijo »Naš dom«.

Mariborske novice. Odkar so postali nemški poslanci zavezniki Pašičeve vlade, so tudi postali po Sloveniji Nemci in nemskutarji silno drzni. To nemško